Nr 472. **Kraków, Środa 14 Października 1908.** **Rok XXVII.**

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie:
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką pocztową	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 hal.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w państwie niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACYI „NOWEJ REFORMY“ w Krakowie.
Adres Redakcyi i Administracyi: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. OLSZEWSKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PLOHNA ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

ZAMIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; MIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku — Agencya I. Raciska i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Kurtiańskiego, Sukiennice. — Handel Kretschmera, ul. Szewska. — Handel J. Chiara, ul. Karmelicka 18.

ZAMIEJSCOWĄ PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmują: We LWOWIE Biuro dzienników: Ludwik Plohn, ul. Karola Ludwika 11. — S. Sokołowski Pasaż Hausmana 9. — W PRZEMYŚLU Baszeles. — W JAROSŁAWIU A. Amster. — W WIEDNIU Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedyńczych numerów), Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Berzylei i Wrocławiu) — A. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — R. Schalek (Wollzeile). — W PARYŻU Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur Rue Bongemant 14.

OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — NADESŁANE po 60 h. od wiersza za każdy raz.

GŁOSY PUBLICZNE po 2 Kor. od wiersza. Układ tabelaryczny cyfrowy, skomplikowany pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza.

ZAŁĄCZNIKI do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i. p.) przyjmuje się za cenę 2 K. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 K. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Konferencya mocarstw.

(Telegr. „N. Reformy“).

Paryż. Ag. Havasa donosi z Londynu: Minister Izwolski po południu odbył ponowną konferencyę z sekretarzem stanu Greyem. — Znaleziono formy, by zadowolić Austro-Węgry, Bułgaryę, Grecyę i Czarnogórę, przy równoczesnych gwarancyach dla Turcyi. Niemożliwym jest powrót do faktów dokonanych, można tylko położenie w honorowy sposób uregulować. **Oddanie Sandżaku nowo-bazarskiego Turcyi, zdaje się być dostateczną kompensatą za aneksyę** Bośni i Hercegowiny. Bułgarya przy poparciu mocarstw, dałaby rekompensatę finansową. Mocarstwa ochronne Krety zbadałyby żądania Kreteńczyków. Czarnogóra otrzymałaby zadośćuczynienie dotyczące morza adryatyckiego, Turcya otrzymałaby gwarancyę i finansowe poparcie. Oglądniętoby się za środkami, by odszkodować Serbię pod warunkiem, że pozostanie spokojną.

Wiadomości nadchodzące o położeniu i usposobieniu na Bałkanach, czynią w dyplomatycznych kołach niekorzystne wrażenie.

Londyn. Biuro Reutera donosi w sprawie konferencyi Izwolskiego z Greyem, że dotyczy ona kompensaty dla Turcyi i środka prawnego postąpienia Austryi. Turcyi ma być udzieloną kompensata natury finansowej, może w formie gwarancyi dla tureckiej pożyczki. Grey — jak słychać — zgadza się obecnie na wciągnięcie w przedmiot obrad konferencyi także sprawy żądań Grecyi i Serbii.

Londyn. „Times“ donosi z Konstantynopola, że Turcya zamierza zaproponować, aby na konferencyi mocarstw zajmowano się wyłącznie sprawą aneksyi Bośni i Hercegowiny, oraz sprawą Bułgaryi.

Londyn. „Daily Mail“ donosi z Paryża, że między Anglią a Francyą przyszło do porozumienia w sprawie oryentalnej.

Sprawa dardanelska.

Paryż. „Petit Parisien“ donosi, że kwestya dardanelska nie będzie wyłączoną z programu obrad konferencyi mocarstw. Anglia poniesie tę ofiarę, aby dopuścić do tego punktu programu. Toczą się jeszcze rokowania co do sposobu, w jaki będzie można sprawę tę zadowalniająco rozwiązać.

Konstantynopol. Organ młodotureckiego komitetu oświadcza, że cieśniny morskie są duszą Konstantynopola; Turcya nie może nigdy zezwolić na otwarcie ich, ponieważ w razie otwarcia ich, rosyjska flota stanowiłaby stałe niebezpieczeństwo dla państwa otomańskiego.

Sprawa kreteńska.

Ateny. Rząd grecki oświadczył, że zatwierdzi aneksyę Krety dopiero za zgodą mocarstw.

Konstantynopol. Grecki poseł oświadczył wielkiemu wezyrowi, że Grecya nie pochwala kreteńskiego ruchu. Wezyr za to oświadczenie wyraził podziękowanie.

Bojkot Austro-Węgier.

(Telegr. „N. Reformy“).

Konstantynopol. Bojkot wyładowywania okrętów austryackiego Lloydu częściowo się rozpoczął tak tu, jak w Salonice, Smyrnie i innych miejscowościach.

Tryest. Wczoraj po południu nadeszły tu w dalszym ciągu wiadomości o bojkotowaniu okrętów austryackiego Lloydu. W Salonice okręt „Tyrol“ nie mógł wyładować swych towarów.

Wiedeń. Jak donoszą z Saloniki i Konstantynopola, austro-węgierskie okręty Lloydu, które dawniej woziły 500 do 600 pasażerów do Małej Azyi. kursują teraz bez pasażerów i bez towaru, którego robotnicy w portach tureckich nie chcą ładować. Rząd austro-węgierski poczynił z tego powodu kroki u Porty i grozi żądaniem odszkodowania.

Tryest. Towarzystwo żeglugi austryackiego „Lloydu“ rozsyła następujące zawiadomienie:

Skutki politycznych wydarzeń na wschodzie dały się odczuwać na polu gospodarczem, ponieważ hasło bojkotu austryackich towarów podjęte zostało po części przez politycznych agitatorów, po części przez konkurencyę, aby gdzie tylko można wyrządzić szkodę austryackiemu handlowi. W portach lewantyńskich, do których zajeżdża austryacki „Lloyd“, rozlepiono plakaty wzywające robotników, aby ani nie znosili towarów na parowce „Lloydu“, ani nie wyładowywali ich.

Z Saloniki i Favalle, austryackie parowce musiały pojechać dalej, nie wyładowawszy towarów. W ubiegłą sobotę parowiec Lloydu „Galicya“ idący z Konstantynopola do Anatolii, nie mógł w Konstantynopolu ani podróżnych ani towarów wysadzić na ląd.

Austryacki Lloyd natychmiast poczynił konieczne kroki, by prosić o interwencyę austryackiego rządu tak w drodze bezpośredniej, jak i w drodze austryackiej ambasady w Konstantynopolu. Naturalnie dyrekcya austryackiego Lloydu jak przedtem, tak i teraz przyjmuje towary dla lewantyńskich portów. Można także stwierdzić, że ładunki dla lewantyńskich portów są tak samo liczne jak dotąd.

Ze strony rządu zapewniają, że rząd wszystko uczyni, aby przywrócić normalne stosunki.

Berlin. „Voss. Ztg“ donosi z Saloniki, że wstrzymano tam wyładowywanie towarów z austryackiego okrętu, przybyłego z Tryestu. Kupcy bojkotujący towary austryackie steroryzowali robotników portowych i nie chcieli dopuścić ich do wyładowania towarów.

Konstantynopol. Zbiegowiska przed trzema austryackiemi firmami ubrań, celem wstrzymywania kupujących, prawie zupełnie ustały, ale agitacya bojkotowa trwa dalej.

Austro-Węgry i Serbia.

(Tel. „N. Reformy“).

Budapeszt. Minister Aerenthal na poufnej konferencyi oświadczył delegatom węgierskim, że otrzymał od rządu serbskiego zapewnienie, iż rozruchy antiaustryackie ustaną, i że tam nie myślą o wojnie. W każdym razie Austrya dalej będzie śledzić wypadki w Serbii.

Belgrad. Dziennik „Politika“ ogłasza dla zachęty Serbów zmyślone wiadomości, jakoby oficerowie i żołnierze serbscy, służący w armii austryackiej, zbiegli.

Powołanie rezerw serbskich.

Belgrad. Rezerwiści, którzy powołani zostali na manewry, zostali puszczeni do domów i zastąpieni nowemi rezerwistami, powołanymi w dniu 6 b. m.

Pogłoska o abdykacyi króla Piotra.

Londyn. „Daily Chronicle“ podaje pogłoskę z Belgradu, jakoby król Piotr abdykował i że w Serbii agitują za powołaniem na tron ks. Connaught, syna króla Edwarda. Wczoraj miano w Belgradzie rozrzucić wiele fotografij ks. Connaught.

Podróże Milovanowicza.

Belgrad. Minister spraw zagranicznych Milovanowicz z końcem tygodnia udaje się do Rzymu, skąd pojedzie dalej do Londynu.

Skupczyna.

Belgrad. Skupczyna na wczorajszem popołudniowem posiedzeniu na wniosek staroradykała Kosicza postanowiła jednomyślnie ogłosić afiszami wygłoszoną onegdaj mowę prezydenta skupczyny Jowanowicza, jakoteż onegdajszą rezolucyę skupczyny, a to we wszystkich gminach kraju. — Następnie nadzwyczajna sesya skupczyny została królewskim ukazem zamkniętą.

Dziś zbierze się skupczyna na zwyczajną sesyę.

Belgrad. Organ rządowy „Samouprawa“ ogłasza mowę Pasicza, którą tenże wygłosił 9 b. m. na konferencyi wszystkich posłów. Pasicz oświadczył, że w ciężkiem położeniu, w jakiem Serbia się znajduje z powodu brutalnego naruszenia berlińskiego traktatu, a specyalnie z powodu aneksyi Bośni i Hercegowiny, jego stronnictwo, uważa jako pierwszy swój obowiązek popierać rząd i waśnie stronnictw usunąć na bok.

Kredyt na uzbrojenia.

Budapeszt. Jak donoszą dzienniki, w kołach rządowych wyrażają niezadowolenie z powodu przedłożenia rządu serbskiego o kredycie 16 milionów, wniesionego w skupczynie. Koła te zapytują, na jaki cel przeznaczone są te pieniądze. Gdyby one przeznaczone być miały na wzmożenie ruchu band, Austrya nie będzie długo czekać ze swemi represaliami.

Belgrad. Według projektu ustawy, który onegdaj przekazano komisyi skarbowej, żądany przez ministra wojny nadzwyczajny kredyt 16 milionów denarów przeznaczony jest dla uzupełnienia zbrojeń wojskowych, dla skompletowania zapasów żywności, oraz na sprawienie rur karabinowych i 50 milionów patronów karabinowych.

Przygotowania mobilizacyjne?

Warszawa. „Przegląd Poranny“ donosi z Petersburga ze źródła zupełnie wiarogodnego, iż zamieszkałych w Petersburgu oficerów wojsk austro-węgierkich zawezwano w sobotę niespodziewanie do ambasady anstro-węgierskiej i polecono im, by w ciągu 4 dni byli gotowi do wyjazdu.

Po aneksyi.

(Telegr. „N. Reformy“).

Budapeszt. Bar. Aerenthal zapytywany na poufnej konferencyi delegatów, czy aneksya Bośnii i Hercegowiny nie mogła być inaczej dokonaną, oświadczył: Przed faktem mocarstwa nie byłyby się zgodziły na aneksyę, ale po fakcie zgodzą się.

Budapeszt. Minister Aerenthal uda się dziś lub jutro do klubu partyi niezawisłości, gdzie złoży deklaracyę w sprawie aneksyi Bośni i Hercegowiny.

Linc. Sejm na wczorajszem posiedzeniu przyjął rezolucyę przyjmującą z radością rozszerzenie zwierzchności monarchii na Bośnię i Hercegowinę i polecającą marszałkowi przesłanie monarsze najserdeczniejszych życzeń z tej okazyi.

Praga. „Ceskie Slovo“ ogłasza dwa telegramy, jakie dr Kramarz otrzymał z powodu swej mowy w delegacyach, a które potępiają stanowisko jego i Czechów. Pierwsza depesza z Wyborgu w Finlandyi od niejakiego dra Cajkovica opiewa: „Proszę oświadczyć Kramarzowi, że jest nędznym zdrajcą Słowian“.

Druga depesza od redakcyi „Prawdy“ w Sofii pełną jest obelg i kończy się słowami: „Czesi zawsze czołgali się przed Wiedniem, ile razy tego było tylko potrzeba. Jesteście dobrymi muzykantami“.

Londyn. „Times“ ogłasza szereg listów od różnych osób z Bośni, między innemi od ks. Sutherlanda, gorąco chwalących administracyę austryacką w Bośni i Hercegowinie.

Budapeszt. Deputacya chorwacka z Bośni wyjechała wczoraj do Zagrzebia na naradę z koalicyą chorwacką, celem wspólnego postępowania w sprawie aneksyi.

Sarajewo. Koalicya serbsko-turecka rozbiła się. Mahometanie z Sarajewa i prowincyi odbyli zgromadzenie, na którem uchwalono rezolucyę, że wobec ostatnich wydarzeń w Belgradzie, Mahometanie wolą należeć do Austryi niż do Serbii. Wczoraj wieczorem wyjechała deputacya złożona z około 150 osób z Plewlie i okolicy do Wiednia, celem przedłożenia cesarzowi prośby o zatrzymanie załogi w Sandżaku.

Ewakuacya sandżaku nowobazarskiego.

Konstantynopol. Z powodu wycofania wojsk austryackich z sandżaku Nowy Bazar, donoszą stamtąd o wielkiem niezadowoleniu ludności i szerzeniu się niepokojących objawów. Rząd turecki będzie musiał wysłać do sandżaku oddział wojska z tego powodu.

Wiedeń. Wczorajszy „Fremdenblatt“ występuje przeciw rzekomemu interwiewowi ambasadora francuskiego Kuevenhüllera, jakoby Austrya poza opróżnieniem sandżaku skłonną była do innych jeszcze kompensat dla Turcyi.

Austro-Węgry i Turcya.

Paryż. „Echo de Paris“ donosi z Konstantynopola, że na kilka tygodni przed przywróceniem konstytucyi w Turcyi ambasador Pallavicini zawarł z sułtanem umowę, obowiązującą Portę do zezwolenia na budowę kolei w sandżaku. Równocześnie Porta podpisała konwencyę wojskową z Austro-Węgrami przeciw Bułgaryi. Po upadku despotyzmu Austrya żądała spełnienia zawartej umowy, jednakże wielki wezyr odpowiedział wymijająco.

Konstantynopol. Ambasador austro-węgierski margr. Pallavicini udaje się do Wiednia dla zdania sprawy z sytuacyi.

Konstantynopol. Dzienniki tureckie apelują do Węgrów, jako pokrewnego Turkom narodu, aby nie dopuścili do pokrzywdzenia Turcyi. — Organ komitetu młodotureckiego „Suraj“ ogłasza list posła Barabasza, który oświadcza, że Węgrzy nic Turcyi pomódz nie mogą, bo mają związane ręce,

Paryż. „Temps“ ogłasza rozmowę swego korespondenta w Budapeszcie z dwoma bawiącemi tam członkami komitetu młodotureckiego. Wyrazili oni żal do Węgrów, że ci nie sprzeciwili się aneksyi i oświadczyli, że do ostatniej kropli krwi Turcya będzie walczyć przeciw rewizyi traktatu berlińskiego, gdyż ta rewizya wyrządziłaby Turcyi wielkie szkody.

Berlin. „Berl. Tgbl.“ donosi z Konstantynopola, że jakiś fanatyk turecki obił marynarza z okrętu austryackiego.

Królestwo bułgarskie.

(Telegr. „Nowej Reformy“.)

Sofia. „Veczerna Poczta“ donosi, że prezydent ministrów Malinow oświadczył, iż rząd bułgarski od kilku mocarstw otrzymał w drodze nieoficyalnej zapewnienie, że Bułgarya zostanie uznaną jako królestwo. Wyjątek stanowią Anglia i Turcya.

Sofia. Wczoraj pojawił się ukaz, mocą którego wyznaczone na 18 b. m. wybory uzupełniające do sobranja, z powodu powołania rezerwistów na ćwiczenia, zostały przesunięte na listopad.

Sofia. Wczoraj wszyscy dyplomatyczni zastępcy udali się do królewskiego pałacu, aby zapisać się do ksiąg, leżących tam jeszcze z czasu przed ogłoszeniem niezawisłości.

Bułgarya i Turcya.

Sofia. Agencya tel. bułgarska donosi: Rozpuszczone za granicą doniesienie, jakoby Bułgarya przygotowywała ultimatum wobec Turcyi, w którem na wypadek, gdyby Turcya w przeciągu trzech dni nie uznała niezawisłości Bułgaryi, grozić miała wypowiedzeniem wojny, jest pozbawione podstawy. Bułgarya nie pragnie wojny z Turcyą i była zawsze przeciwna wszelkiej wojnie, owszem, panuje tu przekonanie, że „entente“ z Turcyą jest rzeczą możliwą i wskazaną przez wzajemne interesy obu państw. Powołanie trzech nowych klas rezerwistów uzasadnionem jest w wypuszczeniu rezerw, powołanych przedtem do służby. Powołanie nastąpiło według dotychczasowego zwyczaju, według którego w każdym roku rezerwiści mają się zgłaszać do ćwiczeń wojskowych. Do tej godziny żaden żołnierz nie został wysłany na granicę.

Zamach na arsenał.

Sofia. Według depesz, nadeszłych z Filipopola, wykonano napad na tamtejszy magazyn amunicyi. Sprawców spłoszono, a kilku schwytano. Podali oni, że są mahometanami z Bułgaryi.

Sytuacya polityczna.

(Telegr. „Nowej Reformy“)

Podróże Izwolskiego.

Londyn. Minister Izwolski powróci stąd do Paryża, a dopiero potem wyjedzie do Berlina,

Król grecki w Londynie.

Londyn. Słychać, że król Jerzy grecki zamierza w najbliższych dniach przybyć do Londynu, a to z powodu zajść na półwyspie bałkańskim.

Stanowisko Tittoniego.

Rzym. Niektóre dzienniki podnoszą przeciw Tittoniemu zarzut nieszczerości, ponieważ twierdzi on, że „status quo“ będzie utrzymany.

Skupczyna czarnogórska.

Cetynia. Skupczyna jednomyślnie przyjęła wniosek, wyrażający rządowi zaufanie i pozostawiający zupełną wolność akcyi dla obrony honoru Czarnogóry i interesów Serbii.— Przybył tu dyplomatyczny zastępca Serbii Jovanowicz.

Pogłoska o zamordowaniu Enver beja.

Berlin. Z Saloniki donoszą, że krąży tam pogłoska o zamordowaniu przywódcy Młodoturków, Enver beja.

Londyn. Biuro Reutera donosi z Saloniki: Jeden krążownik i dwa torpedowce tureckie odpłynęły do Samos.

Konstantynopol. Wczoraj odbył się meeting z protestem przy udziale kilku tysięcy Turków, Armeńczyków, Greków, Serbów i Czarnogórców, ze sztandarami ich krajów. Czterech mowców oświadczyło się za następującą rezolucyą:

„Naród otomański protestuje przeciw Austro-Węgrom i Bułgaryi, dziękuje mocarstwom przyjaznym dla Turcyi i oświadcza, że zawsze jest gotów praw swych bronić, ale przenosi pokój nad wojnę i z ufnością oczekuje rezultatu akcyi dyplomatycznej Porty i mocarstw“.

Rezolucyę przesłano telegraficznie rządom wszystkich mocarstw, z wyjątkiem Austryi.

Konstantynopol. Tutejszy ambasador angielski złożył wizytę przywódcy ostatniej manifestacyi przed ambasadą angielską i wyraził mu podziękowanie. Sklepy bułgarskie były wczoraj zamknięte z obawy przed rozruchami ze strony Greków.

Konstantynopol. Podczas ostatnich manifestacyj serbsko-czarnogórskich, poseł serbski ukazał się w oknie swego mieszkania i wygłosił mowę, w której wzywał do spokoju,

Sprawy wewnętrzne monarchii.

(Telegr. „N. Reformy“).

Sytuacya.

Wiedeń. „Zeit“ donosi, że rząd zajmuje się obecnie losem przyszłej sesyi parlamentarnej. O ile słychać, Niemcy nie będą prowadzić obstrukcyi w Radzie państwa, natomiast obawiają się obstrukcyi ze strony Czechów. Usiłowania rządu zmierzają do skłonienia stronnictw nie czeskich, by wpływały na posłów czeskich w kierunku umożliwienia obrad parlamentu. Dzienniki czeskie twierdzą, że stanowisko namiestnika Coudenhovego jest zachwiane.

Wiedeń. Prezydent ministrów bar. Beck, oraz ministrowie Fiedler, Prade i Praszek, odbyli wczoraj konferencyę w sprawie położenia politycznego.

Praga. Dzisiaj wieczorem odbędzie się posiedzenie parlamentarnego klubu Młodoczechów i agraryuszów czeskich. Ministrowie Praszek i Fiedler przybywają tu dzisiaj. Dzisiejszej naradzie wieczornej przypisują bardzo ważne znaczenie. Sytuacya — jak donosi „Slavische Correspondenz“ — jest trwale poważną. Jest możliwem, że uchwała, jaka zapadnie na dzisiejszej konferencyi, będzie miała dla polityki wewnętrznej Austryi poważne następstwa.

Praga. „Hlas Naroda“ donosi, że rząd na dzisiejszem posiedzeniu wniesie jeszcze projekt ustawy w sprawie uregulowania kwestyi językowej u władz autonomicznych w Czechach i w sprawie szkół mniejszości. Niemcy zapowiadają, że i przeciw tym ustawom prowadzić będą obstrukcyę.

Praga. Posłowie czesko-agrarni odbyli konferencyę z Młodoczechami, na której omawiano sytuacyę polityczną. Zgodnie twierdzą, że dotychczasowa akcya rządu nie miała żadnego powodzenia.

Praga. „Bohemia“ donosi, że namiestnik hr. Coudenhowe konferował z przywódcami stronnictw Sejmie czeskim celem osiągnięcia kompromisu, jednakże dotychczas bez skutku i odroczenie Sejmu jest najprawdopodobniejszem.

Praga. „Hlas Naroda“ donosi, że ze strony agraryuszów starają się pośredniczyć między posłami czeskimi i niemieckimi, celem zawarcia kompromisu. — Doniesienia innych dzienników czeskich, jakoby sytuacya zaostrzyła się tak dalece, że nastąpi przesilenie gabinetu, są przesadne.

„Hlas Naroda“ donosi dalej, że w razie niedojścia do skutku kompromisu Sejm odbędzie jeszcze ze dwa posiedzenia i zostanie odroczony na czas nieograniczony.

Delegacye.

Budapeszt. Dzienniki podnoszą, że jeszcze nigdy nie zaszedł wypadek, aby delegacya węgierska na jednem posiedzeniu załatwiła budżet ministerstwa spraw zagranicznych. Jeżeli tak teraz zrobiła delegacya, to widocznie ministrowi chciała w ten sposób udzielić wotum zaufania.

Budapeszt. Z powodu przeciągających się obrad delegacyjnych, cesarz zabawi w Budapeszcie do połowy listopada. Obiady delegacyjne wydane będą także w tym czasie.

Reforma wyborcza na Węgrzech.

Budapeszt. Niektóre dzienniki obawiają się przesilenia gabinetowego z powodu groźby hr. Andrassego, że będzie dymisyonował, gdyż jego projekt reformy wyborczej nie uzyskał wstępnej sankcyi monarszej. Powszechne wywołało zdziwienie, że hr. Andrassy nie był wczoraj obecny na odsłonięciu pomnika następcy tronu Rudolfa. Oficyalnie tłomaczono to niedyspozycyą Andrassego, w rzeczywistości jednak nie przybył on z powodu odmówienia sankcyi jego projektowi.

Pos. Hollo wypracował nowy projekt reformy wyborczej bez systemu pluralnego, zaprowadzający jednakże cenzus 15 koron.

Obstrukcya w Sejmie goryckim.

Gorycya. Wczorajsze posiedzenie Sejmu wypełniła obstrukcya. Po kilkakrotnem przerywaniu posiedzenia z powodu hałasów na galeryi, okazał się brak kompletu. Termin następnego posiedzenia będzie podany w drodze pisemnej.

Budapeszt. Minister wojny Schoenaich był wczoraj na jednogodzinnej audyencyi u cesarza.

TELEGRAMY

z dnia 14 października.

Praga. Dzienniki donoszą, że b. minister handlu Forzt ma otrzymać posadę prezydenta czeskiego zakładu ubezpieczeń urzędników prywatnych, który z dniem 1 stycznia wchodzi w życie.

Wiedeń. Z okazyi wiecu adwokatów u ministra Kleina odbyło się przyjęcie, w którem wzięli udział ministrowie i wielu uczestników zjazdu.

Budapeszt. Węg. Biuro koresp. donosi: Królowa matka Marya Chrystyna hiszpańska przybyła tu o g. 12 w południe, powitana na dworcu przez cesarza. O 3 po południu królowa odjechała do Halbturm.

Rzym. „Osserwatore Romano“ ogłasza apostolską konstytucyę, rozporządzającą wydawawanie oficyalnego organu, wychodzącego co dwa miesiące, a zawierającego ustawy i oficyalne akty apostolskiej stolicy.

Ostrzeżenie dla emigrantów.

Wiedeń. Biuro koresp. donosi: Widoki wychodźtwa do brazylijskiej stolicy Rio de Janeiro i kilku brazylijskich stanów, według informacyj ministerstwa spraw zewnętrznych, przedstawiają się bardzo niekorzystnie. Zapotrzebowanie sił roboczych na razie jest pokryte i stosunki w roku przyszłym prawdopodobnie się jeszcze pogorszą. Stosunki obecne roboczej klasy nie są pomyślne, brak mieszkań dla robotników, ceny środków żywności wzrosły. Dlatego ostrzedz należy emigrantów przed udawaniem się tamże.

Pogłoska o ustąpieniu Skałłona.

Petersburg. „Russk. Sł.“ podaje, że generał gubernator Skałłon ma wkrótce opuścić swe stanowisko. Jako następców wymieniają: gubernatora charkowskiego Pieszkowa, oraz b. oberpolicmeistra Warszawy, obecnie gubernatora mohylowskiego bar. Nolkena.

Położenie na uniwersytetach rosyjskich.

Moskwa. Rektor uniwersytetu wydał następujące obwieszczenie: Z powodu onegdajszej obstrukcyi studentów i ich obraźliwego postępowania wobec profesorów, biuro Rady uniwersyteckiej postanowiło prosić rektora, by wyznaczył na dziś nadzwyczajne posiedzenie Rady, która zażąda tymczasowego wstrzymania wykładów.

Król angielski w Berlinie.

Londyn. „Standard“ donosi, że król i królowa angielscy 22 lutego 1909 r. przybędą do Berlina na 8 dni.

Londyn. Fakt, że wczoraj ogłoszono zamiar podróży pary królewskiej do Berlina w zimie, tłomaczą tem, że rząd angielski chce w obecnej chwili zbliżyć się do Niemiec, aby te nie popierały Austro-Węgier.

Z Izby francuskiej.

Paryż. Sesya parlamentarna została wczoraj otwarta. Obie Izby ograniczyły się do ustalenia porządku dziennego następnego posiedzenia.

Sprawa marokańska.

Paryż. Nowa nota francusko-hiszpańska o Maroku dziś jeszcze wręczoną będzie mocarstwom.

Walki w Tebris.

Tebris. Pet. ag. tel. donosi: Dzielnica miasta Dawaczi, wierna szachowi, po kilkudniowem ostrzeliwaniu jej ubiegłej nocy złożyła broń i wraz z czterema

działami poddała się zwolennikom Sattar chana. Dzielnica ta 4 miesiące walczyła z rewolucyonistami. Także dwie inne dzielnice poddały się.

Z Korei.

Soeul. B. Reutera donosi: Gdy przed kilku dniami 40 członków koreańskiego, przyjaznego Japonii, towarzystwa wyruszyło w pielgrzymkę do świętego miejsca, wskutek nieporozumienia żandarmi wzięli ich za powstańców i zaatakowali ich, przyczem 22 z nich zabito.

Soeul. B. Reutera donosi: Obiegająca tu pogłoska, jakoby Japonia zamierzała anektować Koreę, nie jest prawdziwą. Jak zapewniają, Japonia niema zamiaru zmieniać dotychczasową politykę.

Z Sejmu krajowego.

W uzupełnieniu sprawozdania z przebiegu poniedziałkowych obrad Sejmu nad sprawą zmiany statutu Banku krajowego, zaznaczyć należy, że w czasie dyskusyi pos. Lewicki domagał się zwiększenia liczby Rusinów w Radzie nadzorczej Banku i wprowadzenia w urzędowaniu Banku przepisów co do używania języka krajowego.

Poseł Maryewski oświadczył, że podnosząc myśl reformy statutu Banku krajowego, dążył właśnie do zapewnienia dokładnej kontroli czynności Banku przez wszystkie czynniki z łona Sejmu do tego powołane. Bank krajowy, jak poseł Korol zaznaczył, postępuje bez uprzedzeń politycznych, a mowca doda, że i tak nadal pozostanie, bo tylko wtedy o ekonomicznym wpływie i działaniu Banku może być mowa.

Po przemowie sprawozdawcy pos. Adama, przyjęto wnioski komisyi bankowej bez zmiany.

Na końcu posiedzenia odczytano zgłoszone wnioski i interpelacye, między innemi wniosek pos. Rutowskiego o utworzenie krajowego szpitala dla chorób zakaźnych we Lwowie i wniosek pos. Kleskiego o zaliczenie Kołomyi do II kl. dodatku aktywalnego dla urzędników państwowych.

Z komisyj.

Komisya budżetowa załatwiła w poniedziałek na podstawie referatu p. Urbańskiego dział budżetu kraj. na rok 1908 i 1909 „opłaty konsumcyjne“, na podstawie referatu p. Oleśnickiego wydatki na melioracye, tudzież na podstawie referatu p. Urbańskiego uchwalono zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego projekt ustawy przedłużającej pobór 30 proc. dodatku konsumcyjnego od wina na rzecz kraju.

Subkomitet komisyi administracyjnej uchwalił wczoraj na podstawie referatu p. Skołyszewskiego sprawozdanie z projektem ustawy łowieckiej.

Komisya prawnicza załatwiła na podstawie referatu p. Wrześniowskiego wniosek p. Adolfa Brunickiego o przekazanie całych nadwyżek z obrotu kas sierocych na cele wychowania ubogich zaniedbanych dzieci, uchwalając odpowiednią rezolucyę do rządu. Nadto uchwalono rezolucyę do Wydziału krajowego, aby wziął pod rozwagę sprawę utworzenia przynajmniej dwóch krajowych zakładów sierocych; wreszcie uchwalono rezolucyę do rządu, aby jak najrychlej uregulował w drodze ustawodawczej wychowawczą opiekę nad sierotami i zaniedbanemi dziećmi na koszt publiczny.

(Telefonem).

Lwów. W subkomitecie dla ustawy łowieckiej doszło do porozumienia w sprawach spornych ustawy. Zadania włościan w ustawie łowieckiej idą w 3 kierunkach: 1) aby włościanie mieli wpływ na to, kto będzie polowanie wykonywał; ta sprawa zostanie pomyślnie w ten sposób załatwioną, że w gminie odbywać się będzie licytacya. 2) Chodzi o zużytkowanie kwoty licytacyjnej za polowanie; sprawa ta zostanie załatwioną w ten sposób, że będą utworzone spółki łowieckie, a wydział ich rozstrzygnie o przeznaczeniu tej kwoty. 3) Najistotniejszą rzeczą jest wynagrodzenie szkód. wyrządzonych przez dzikie zwierzęta. Włościanom nie chodzi tu o przyjemności polowania, lecz o ochronienie się od szkód wyrządzonych przez dzikie zwierzęta. Sprawa ta zostanie załatwioną w ten sposób, że oszacowanie szkody odbędzie się przez zaprzysiężonych taksatorów gminnych, a o odszkodowaniu orzekać będzie sąd polubowny, złożony z 3 członków: z zastępcy poszkodowanego, zastępcy dzierżawcy polowania i superarbitra, powołanego przez starostę z grona osób postawionych przez zwierzchność gminną. Włościanie będą więc mieli w sądzie dwóch zastępców.

Pos. R. Dudykiewicz wyraził się, że ta ustawa jest najlepszą z pośród ustaw łowieckich.

Sprawą ustawy łowieckiej interesuje się bardzo lewica sejmowa.

Lwów. Komisya budżetowa załatwiła wczoraj w dalszym ciągu działy budżetu krajowego na rok 1908/9. — Na podstawie referatu posła Krzeczunowicza załatwiono wydatki na ogólne cele rolnicze. Uchwalono także uwzględnić petycyę m. Lwowa o gwarancyę kraju na zaciągnąć się mającą przez m. Lwów pożyczkę 4-milionową na rozszerzenie sieci tramwaju elektrycznego.

Komisya przemysłowa na podstawie referatu posła Halbana załatwiła wniosek tegoż posła o utworzenie oddziału technicznego przy starostwie w Drohobyczu i postanowiła wezwać rząd do reorganizacyi i powiększenia sił technicznych.

Komisya szkolna obradowała wczoraj w dalszym ciągu nad sprawami szkolnictwa ludowego. Poruszono cały szereg spraw szkolnych i oświetlono je ze stanowiska potrzeb życia bieżącego. Dalszy ciąg obrad obędzie się dziś.

W komisyi drogowej załatwiono wniosek pos. Ptaka o zniesienie myt w kraju i w myśl referatu pos. Dolińskiego przekazano tę sprawę do załatwienia Wydziałowi krajowemu.

Komisya reformy wyborczej obradować będzie dziś wieczorem.

Ze stronnictw.

Lwów. Wczoraj odbyły się obrady lewicy sejmowej.

Lwów. Wczoraj obradował klub ludowców pod przewodnictwem posła Bernadzikowskiego, między innemi nad sprawą Wielkiego Krakowa. Uchwałono poprzeć żądania Krakowa i domagać się definitywnego załatwienia tej sprawy przez Sejm jeszcze w obecnej sesyi, z zastrzeżeniem, że przy załatwieniu tej sprawy posłowie ludowi będą bronić interesów ludności powiatu krakowskiego i wielickiego.

Omawiano także sprawę reformy wyborczej. Wyjaśnienia posła Stapińskiego w tej sprawie przyjął klub jednomyślnie do wiadomości.

Wreszcie zastanawiano się także nad programem prac Sejmu i uchwalono, że klub dążyć będzie do zwołania posiedzenia prezydyów klubów w celu ustalenia tego programu. Mianowicie wchodzi tu w grę ustawa łowiecka, nowela do ustawy budowlanej dla wsi, zrównanie prestacyj szkolnych przez uwolnienie gmin od świadczeń ponad przepisy ustawy, oraz przywrócenie dodatku krajowego na drenowanie gruntów do pierwotnej normy, t. j. do 33¹/₃ proc.

Kronika.

Dziś:

Kraków, środa 14 października.

Kalendarzyk kościelny: Kaliksta p. m. i Fortunaty.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 6 m. 02, zachód o godz. 4 min. 50; długość dnia godzin 10 min. 48.

Teatr miejski w Krakowie: „Obłudnicy“.

Teatr ludowy: (ul. Rajska): „Obywatelka z Krowodrzy“.

Koncert Adama Didura w sali starego teatru, o pół do 8 w.

Teatr miejski we Lwowie: „Miłość zwycięża“.

Badanie siplorytu. Wczoraj po południu odbyła specyalna komisya zbadanie skutków polewania ulic nowo wynalezionym płynem, t. zw. „siplorytem“ (od nazwiska wynalazcy p. Ludwika Sipla), mającego na celu wchłanianie kurzu na gościńcach i ulicach nie brukowanych. W tym celu polano siplorytem przed 10 dniami ulicę Zyblikiewicza od kasyna wojskowego po wał kolejowy. W skład komisyi wchodzili: przedstawiciel komisyi drogowej Rady miasta, naczelnik miejskiego urzędu zdrowia, chemik docent dr. Seńkowski, inżynier drogowy p. Gałuszka, oraz ze starostwa radca budownictwa p. Józef Adamski. Komisya uznała, że siplotyt odpowiada wszelkim warunkom i pokładanym w nim nadziejom, albowiem po 10 dniach skropienia wytwarza powierzchnię tłustawo-wilgotną, która mimo znacznego ruchu wozów ciężarowych na tej ulicy (300 wozów dziennie), nie pozwala na wytwarzanie kurzu, wchłaniając go w zupełności wilgotną warstwą. Do dróg niebrukowanych płyn ten powinien posiadać 10 prc. składników chemicznych, które tworzą jego właściwość, do gościńców brukowanych wystarczy 2 prc. Gościniec zlany tym płynem kilka razy otrzymuje w ciągu niezbyt długiego czasu stałą powierzchnię gładką i twardą. Do tego płyn, jak orzekli lekarze, biorący udział w komisyi, posiada silne własności desinfekcyjne i dlatego stosowany być powinien w czasie przedepidemicznym i t. d.

Działanie siplorytu na gościńce badały poprzednio komisye: kolejowa, wojskowa, Rady powiatowej i Towarzystwa tramwajowego z Wrocławia; wszystkie te komisye wyraziły się o działalności siplorytu nadzwyczaj dodatnio.

Z teatru ludowego. Dziś ukaże się po raz 8 na scenie ludowej mieszczański wodewil ze śpiewami i tańcami p. t. „Obywatelka z Krowodrzy“ K. Majeranowskiego.

Z sali sądowej. Przed sądem karnym w Krakowie zasiadł wczoraj na ławie oskarżonych 26 lat liczący Max Eisen vel Korngold, obwiniony o zbrodnię kradzieży. Eisen w dniu 15 sierpnia b. r. schwytany został na gorącym uczynkz kradzieży w mieszkaniu p. Abrahama Schneidra przy ulicy Starowiślnej, lecz wówczas wyrwał się z rąk p. Schneidra, który go przytrzymał, zostawił jednak w jego ręku kawał marynarki swej, zdartej mu z pleców, a w nieij, na swe nieszczęście, swoją fotografię, po której rozpoznała go później i aresztowała policya. Obwiniony Eisen tłomaczył się, że w mieszkaniu p. Schneidra bawił tylko przypadkowo, wprowadzony tam przez swego towarzysza, niejakiego Działoszyńskiego. Sąd jednak nie dał wiary temu tłomaczeniu, lecz skazał go na trzy miesiące zwykłego więzienia.

Śmiała kradzież w kantorze. Jak się dowiadujemy, policyi nie udało się dotychczas trafić na ślad śmiałego złoczyńcy, który onegdaj w biały dzień skradł w kantorze p. Kurnatowskiej w Sukiennicach 3800 K. Sprawa ta przedstawia się zagadkowo, gdyż sprawca kradzieży, podług przypuszczeń policyi, musiał być doskonale obznajomiony ze zwyczajami personalu sklepowego i musiał mieć pewność, że w porze obiadowej, gdy kradzież popełniał, nikt mu nie przeszkodzi. Dalsze dochodzenia prowadzi kom. pol. dr Styczeń.

Z kroniki wypadków. Pogotowie ratunkowe opatrzyło wczoraj przewiezionego do Krakowa Michała Plewę, 27 lat liczącego wyrobnika z Maniowej (w powiecie nowotarskim), który zajęty przy regulacyi rzeki, w czasie rozsadzania skały, przy wybuchu dynamitu doznał poważnego uszkodzenia ręki. — Po opatrzeniu prowizorycznem odwieziono Plewę do szpitala św. Łazarza na oddział chirurgiczny.

Odznaczenia papieskie. Z Tarnopola telegrafują: Z powodu poświęcenia nowego kościoła parafialnego, którego dokonał ks. arcybiskup Bilczewski przy licznym udziale duchowieństwa i ogromnych tłumów ludności, proboszcz tutejszy ks. dr Twardowski otrzymał godność rzeczywistego prałata domu papieskiego, a inspektor kolei państwowych Stefan Neuhof, który przez 5 lat prowadził budowę tego kościoła, wielki krzyż komandorski orderu św. Grzegorza.

Z sądów wojennych. Pisma warszawskie donoszą: Sąd wojenny skazał na śmierć przez powieszenie Walentego Wojakowskiego, oskarżonego o zabójstwo właściciela folwarku, a za należenie do P. P. S. Maryę Łapuską na 6 lat katorgi, oraz Adama Klimowicza i Wacława Lacha na osiedlenie.

Represye na Litwie. Jak donosi „Kuryer Litewski“, na posiedzeniu komisyi dla spraw Związków i Towarzystw w Wilnie w dniu 8 b. m. — uchwalono zamknąć Towarzystwo oświatowe litewskie „Vilniaus Auszra“, wraz ze wszystkiemi jego kółkami i filiami. Polskie towarzystwo oświatowe w Wilnie zamknięto już na wiosnę r. b.

Fałszerze monet. Z Katowic telegrafują: Na tutejszym dworcu kolejowym aresztowano czterech przybyłych z państwa rosyjskiego fałszerzy monet, którzy zamierzali udać się do Berlina. Odebrano im przybory do wyrobu banknotów oraz fałszywe i prawdziwe pieniądze papierowe.

Katastrofy balonów. Z Berlina telegrafują: We Friedenau pod Berlinem, z wysokości 200 metrów spadł na dach domu skutkiem pęknięcia powłoki, balon amerykański „Conqueror“, biorący udział w międzynarodowym wyścigu balonów. Ponieważ pęknięta powłoka balonowa utworzyła rodzaj spadochronu, siedzący w łodzi aeronauci nie odnieśli szwanku.

Z Berlina telegrafują: Amerykański balon „St. Louis“, który bierze udział w jeździe „Gordon-Bennet“, wpadł do morza północnego. Jadących balonem zdołano wyratować.

Z Ottendorfu telegrafują: Balon „Princessin Victoria“, biorący udział w zawodach, wczoraj około g. 4 po południu spadł w porcie. Aeronautów uratowano.

Z Wilhelmshaven telegrafują: Wczoraj o godz. 4 rano widziano przelatujący tędy balon. Dla ewentualnego niesienia ratunku wysłano krążownik a nadto 2 torpedowce.

Serum antituberkuliczne. Z Paryża telegrafują; Na wczorajszem posiedzeniu akademii robiono doświadczenia z nowem serum antituberkulicznem.

Zamach na generała Miszczenkę. Pisma rosyjskie donoszą: Podczas ćwiczeń wojskowych w Aschabadzie, w chwili gdy całe pole zasłonięte było dymem prochowym, obok stojącej na uboczu generalicyi przelatywać zaczęły kule karabinowe, a jedna z nich raniła znanego z wojny japońskiej generała Miszczenkę w nogę. Rana nie była ciężka, stan zdrowia gen. Miszczenki polepszył się wkrótce i generał mógł przejechać do Taszkientu. Jak stwierdzono, wypadek powstał skutkiem niedbalstwa. Wojsku bowiem, jeszcze przed przybyciem gen. Miszczenki do Aschabadu, rozdano ostre naboje na wypadek, gdyby potrzebowały bronić lub pomagać policyi podczas rozbojów. Tych właśnie nabojów przypadkiem użyto podczas strzelania na ćwiczeniach.

Mianowania. Wyższy sąd krajowy w Krakowie zamianował starszego oficyała kancelaryjnego w Gorlicach Marka Kretza prowadzącym księgi gruntowe w sądzie obwodowym w Rzeszowie.

Zmarli:

Otton Foerster, kupiec i obywatel m. Tarnowa, zmarł w Tarnowie 10 b. m. w 73 roku życia.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 13 października.

HOTEL KRAKOWSKI: Hr. Teodozya i hr. Medard Ścibor Machowy z Annopola (Rosya). major Foh O. von u. zu Allendorf z Pragi, Róża i Eustachy Zaborzeccy z Pułtuska, nadinż. Wiesław Paschalis Jakubowicz z Mieni (Król. Pol.), pułk. Jean Jovanesku z Jass, podpułk. Sergiusz Kryłow z Moskwy, gen. sztab rotm. Aleksander Pożogo z Rataju (Król. Pol.), rotm. Włodzimierz Anosow z Symbirska (Syberya), inż. Konstanty Zdański z Czerniowiec, inż. Władysław Świerczewski z Kołomyi, inż. Wacław Bachrach z Zagrzebia (Kroacya). inż. K. Stopczański z Budapesztu, dr Witold Jodko z Wiednia, notar. Adam Studziński z żoną z Stanisławowa, inż. Helena Franke z Wrocławia. Adam Wójcik z Zakopanego. Adam Ostrowski z Rzeszowa, Ignacy Lech z żoną z Tarnowa, dr Jan Kozioł ze Lwowa. dr Wład. Płaszyński z Łańcuta. poseł do Dumy Wiktor Jaroński z Konstantynopola. Mieczysław Jaroński z Kielc. Ludwik Lewandowski z Szczucina, Helena Frankowska z Wiednia.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń 13 października. Losy: a) procentowe: Austryackie zakładu kred. z obl. pr. z roku 1880 3-prc. 267·25 Austr. zakł. kr. z obl. pr. z r. 1889 3-prc. 260·50. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 257·50. Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 239·50, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-prc. 99·35. b) bezproc.: (Basilica) 5 zł. 20·—. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 zł. 471·—. Clary 40 zł. m. k. 147·—. Pożyczka m. Insbruka 20 zł. 110·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 105·—. Pożyczka m. Lublany 20 zł. 62.—. Ofen 43 zł. 220·—. Palffy 40 zł. 198·—. Czerw. krzyża austr. T. 10 zł. 48·50. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 zł. 25·75. Losy fund. arcyks. Rudolfa 10 zł. 68·—. Salm 26 zł. m. 230·—. Pożyczka Salcburga 20 zł. 108·—. Tureckie oblig. prem. kolej. po 400 fr. 179·75. Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 490·—

Berlin 13 października. Austryackie banknoty 85·15. Spirytus —·—.

Paryż 13 października. 3-prc. Renta 95·19. Mąka 29·65.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.